

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 48643-2022

Medewerker	:	Petra Nijman
Team	:	Leefomgeving
Datum	:	24 april 2023
Portefeuillehouder	:	wethouder M. Blind

<p>BIJLAGEN:</p> <p>☒ Participatiebeleid Omgevingswet [17071-2023]</p> <p>☒ Raadsvoorstel [48642-2022]</p>
<p>AFSTEMMING MET</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Portefeuillehouders, programmamanager en ambtelijk opdrachtgever programma Participatie, programmamanager Omgevingswet, werkgroep participatiebeleid Omgevingswet, casemanagers en vergunningverleners.
<p>☒ Actief openbaar</p>
<p>ONDERWERP Participatiebeleid Omgevingswet</p>

ADVIES AAN burgemeester en wethouders

De gemeenteraad voor te stellen om:

1. het Participatiebeleid Omgevingswet vast te stellen;
2. te bepalen dat het beleid na een jaar wordt geëvalueerd.

SAMENVATTING

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Participatie is een belangrijke pijler onder deze wet. Met participatie wordt in de Omgevingswet bedoeld: "het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit". Na inwerkingtreding van de Omgevingswet is de gemeente verplicht om participatie toe te passen bij het maken van een omgevingsvisie, een programma of een omgevingsplan. Ook de aanvrager van een omgevingsvergunning wordt gestimuleerd om participatie te organiseren.

De gemeente is onder de Omgevingswet ook verplicht om participatiebeleid vast te stellen. Met het Participatiebeleid Omgevingswet wordt daarin voorzien.

INLEIDING

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Participatie is een belangrijke pijler onder deze wet. Met participatie wordt in de Omgevingswet bedoeld: “het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit”. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet is de gemeente verplicht om participatie toe te passen bij het maken van een omgevingsvisie, een programma (onder de Omgevingswet) of een omgevingsplan. Ook de aanvrager van een omgevingsvergunning wordt gestimuleerd om participatie te organiseren.

De gemeente is onder de Omgevingswet ook verplicht om participatiebeleid vast te stellen, waarin wordt vastgelegd hoe de participatie rond de verschillende Omgevingswet-instrumenten wordt vormgegeven. Met voorliggend beleidsdocument wordt daarin voorzien.

BEOOGD RESULTAAT

Vastgesteld participatiebeleid Omgevingswet met heldere spelregels voor het organiseren van participatie voor de instrumenten onder de Omgevingswet.

KADER

Omgevingswet

Participatie is een belangrijke pijler onder de Omgevingswet. De wetgever meent dat het vroegtijdig betrekken van de omgeving ervoor zorgt dat verschillende perspectieven, kennis en creativiteit snel op tafel komen. Zo kan participatie zorgen voor meer draagvlak en betere besluiten. Dit kan tijdswinst opleveren. De Omgevingswet bevat regels om participatie te borgen. Zo moeten overheden bij het vaststellen van instrumenten van de Omgevingswet aangeven hoe belanghebbenden zijn betrokken bij de totstandkoming van deze instrumenten. Aanvragers van een omgevingsvergunning moeten aangeven of en zo ja hoe aan participatie is gedaan.

Een goede participatie vraagt om maatwerk. De Omgevingswet schrijft daarom niet voor hoe de participatie wordt ingericht en geeft ruimte aan overheden en initiatiefnemers om daar eigen keuzes in te maken. In de memorie van toelichting wordt daarbij aangegeven dat “een goed proces een kwestie is van een actieve instelling en een open houding en niet het resultaat van een wettelijke verplichting. Een wettelijke regeling leidt al snel tot juridisering van besluitvormingsprocedures.”

De Omgevingswet gaat uit van vertrouwen. Vertrouwen in initiatiefnemers, vertrouwen van burgers in de overheid en vertrouwen tussen overheden. Vanuit dit vertrouwen wordt ruimte gegeven aan overheden en initiatiefnemers om de doelen van de Omgevingswet, zoals een veilige en gezonde fysieke leefomgeving met een goede omgevingskwaliteit, te realiseren. Daarbij wordt er ook voor gekozen om meer verantwoordelijkheid bij de samenleving te leggen en minder dicht te regelen.

Strategische raadsagenda en bestuursakkoord

Participatie komt nadrukkelijk aan de orde in de strategische raadsagenda en in het bestuursakkoord. In de raadsagenda is onder meer het volgende opgenomen:

- De raad wil vroeg aangehaakt worden bij initiatieven vanuit de samenleving waarbij sprake is van overheidsparticipatie.
- De Omgevingswet stimuleert vroegtijdige participatie. De raad wil samen met het college de effecten van participatie in het kader van de Omgevingswet verkennen.
- De raad wil zoveel mogelijk inwoners, ondernemers en partners betrekken bij het ontwikkelen van beleid en plannen. Om de moeilijk te bereiken groepen ook te betrekken wil de raad experimenteren met nieuwe instrumenten.

In de vertaling van de Strategische Raadsagenda naar het bestuursakkoord zijn de ambities voor participatie geformuleerd:

- Werken vanuit vertrouwen: onderling als bestuur en intern en met onze inwoners, bedrijven en organisaties. We zijn gericht op samenwerking en verbinding
- Bij grote maatschappelijke vraagstukken richten we ons op een opiniërende vorm van inwonersparticipatie, zoals een burgerforum, digipanel en/of een burgerberaad. Door het betrekken van inwoners verwachten we meer betrokkenheid en draagvlak en inhoudelijk betere oplossingen

- We gaan uit van een actief participatiebeleid. Met als uitgangspunt voor ons als gemeente 'minder vinden, meer vragen' en 'ja-mits' in plaats van 'nee-tenzij'

Uitvoeringsprogramma participatie en Participatiehandvest Olst-Wijhe

In het Uitvoeringsprogramma participatie gemeente Olst-Wijhe 2023-2026 is uitgewerkt hoe de gemeente het speerpunt participatie gaat doorontwikkelen. Als onderdeel van dit Uitvoeringsprogramma is een Participatiehandvest 'Zo doen we dat bij Olst-Wijhe' opgesteld. Dit handvest is opgebouwd uit een aantal principes en organisatorische uitgangspunten op basis waarvan we participatie in projecten en initiatieven gaan vormgeven. Het Participatiebeleid Omgevingswet kan worden gezien als een verdere uitwerking van het Participatiehandvest.

ARGUMENTEN

Met de beleidsnotitie wordt invulling en uitvoering gegeven aan de participatieverplichtingen uit de Omgevingswet. In de notitie zijn de spelregels opgenomen voor het organiseren van participatie bij het maken van omgevingsdocumenten (omgevingsvisie, programma, omgevingsplan) en bij het aanvragen van een omgevingsvergunning.

Bij het maken van omgevingsdocumenten maken we standaard een participatieplan en een participatieverslag. Participatietrajecten sluiten we af met een evaluatie. We maken hiervoor heldere formats die aansluiten bij de uitgangspunten die zijn opgenomen in het Participatiehandvest 'Zo doen we dat in Olst-Wijhe'. De hulpmiddelen zijn ook beschikbaar voor externe initiatiefnemers.

We zetten nadrukkelijk in op het stimuleren van participatie. Hierbij sluiten we aan bij de Omgevingswet die uitgaat van vertrouwen en de verantwoordelijkheid voor een goed participatieproces (en de zorg voor de fysieke leefomgeving) bij de initiatiefnemer neerlegt. We stimuleren initiatiefnemers om de omgeving te betrekken bij hun ideeën, plannen en activiteiten en ondersteunen ze daarbij waar nodig. Dit door het belang en de meerwaarde van participatie te benoemen en door heldere informatie en hulpmiddelen beschikbaar te stellen. Zo ontwikkelen we voor op de website een helder stappenplan aan de hand waarvan een initiatiefnemer de participatie kan inrichten.

De gemeenteraad kan onder de Omgevingswet in een algemeen besluit gevallen aanwijzen waarbij participatie verplicht is. Dit kan niet voor alle typen omgevingsvergunningen maar alleen voor omgevingsvergunningen voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (de voormalige buitenplanse afwijkingen van het bestemmingsplan). Als participatie verplicht is moet een aanvrager aantonen dat participatie heeft plaatsgevonden en hierover verslag doen. Het college kan een aanvraag buiten behandeling laten als niet aan participatie is gedaan. In de Omgevingswet is niet bepaald wanneer sprake is van onvoldoende participatie. Dit moet de gemeente zelf beoordelen. We moeten daarvoor dan eigen beleid en beoordelingsregels opstellen.

Voorgesteld wordt om participatie vooral te stimuleren en niet te verplichten (en daarmee te reguleren). Dit ook vanuit de overtuiging dat participatie beter wordt uitgevoerd en meer oplevert als dit vanuit een intrinsieke motivatie in plaats van een verplichting wordt gedaan. Voorgesteld wordt verder om een uitzondering te maken voor initiatieven voor zonnevelden groter dan 3 hectare en voor windmolens hoger dan 25 meter. Voor deze initiatieven is eerder een werkwijze en toetsingskader vastgesteld voor de invulling van het participatieproces. Met het oog op een consistente beleidsvoering kan deze werkwijze dan worden voortgezet. Voorgesteld wordt ook om het beleid na een jaar te evalueren. Mocht na verloop van tijd bijvoorbeeld blijken dat verplichte participatie ook in andere gevallen een toegevoegde waarde heeft, kan alsnog worden besloten om dit in te voeren.

DRAAGVLAK

Het concept beleid is intern besproken met medewerkers die betrokken zijn bij projecten en initiatieven waarin participatie een grote rol speelt. Het concept beleid is ook besproken met medewerkers die er straks uitvoering aan moeten geven, zoals casemanagers en vergunningverleners. Ook is afstemming gezocht met de programmamanagers Participatie en Omgevingswet.

DUURZAAMHEID

n.v.t.

RISICO'S (financieel/juridisch)
Geen.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES
Geen.

AANPAK/UITVOERING

Het Participatiebeleid Omgevingswet, het Uitvoeringsprogramma Participatie en het Participatiehandvest worden in een beeldvormende sessie aan de raad voorgelegd. Daarop volgt de formele besluitvorming door de raad.

Ter uitvoering van het Participatiebeleid Omgevingswet worden de verschillende formats gemaakt. Voor de website wordt een heldere informatiepagina inclusief stappenplan ontwikkeld.